הַמָּזוֹן): **יא** יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (סא) דְּפֵרוּרִין שֶׁנּוֹתְנִין (כו) (סב) בְּמַיִם וְהַמַּיִם מִתְלַבְּנִים מֵחֲמַת הַפֵּרוּרִין, (סג) אֲזַיל לֵיהּ תּוֹרִיתָא (פֵּרוּשׁ, כְּאִלּוּ אָמַר תּוֹאֲרִיתָא כְּלוֹמַר תֹּאַר הַלֶּחֶם) דְּנַהֲמָא, וְאֵין מְבָרֵךְ עָלֶיהָ אֶלָּא בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּבְרָכָה אַחַת מֵעֵין שָׁלֹשׁ: **יב** יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר * שֶׁפַע הַשְׂרוּי (כז) (סד) * בְּיַיִן (אָדם) אֵינוֹ מְבָרֵךְ (סה) אֶלָּא בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּבְרָכָה אַחַת מֵעֵין שָׁלֹשׁ, וְנִרְאֶה (סו) שֶׁאֵין דְּבָרָיו אֲמוּרִים אֶלָּא בְּפֵרוּרִין אוֹ בִּפְרוּסוֹת שֶׁאֵין בְּכָל אַחַת כַּזַּיִת: **יג** חאֲפִלּוּ דָּבָר (סז) שֶׁבִּלִּילָתוֹ (פֵּרוּשׁ, לִישַׁת הַקֶּמַח בְּמַיִם) עָבָה, (סח) אִם בִּשְׁלָהּ אוֹ טִגְּנָהּ (סט) אֵין מְבָרֵךְ עָלֶיהָ הַמּוֹצִיא, אֲפִלּוּ שִׁיֵּשׁ עָלֶיהָ (ע) תּוֹרִיתָא (כמ) דְּנַהֲמָא, (עא) וַאֲפִלּוּ נִתְחַיְּבָה (כט) בְּחַלָּה, דִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא אֵינוֹ הוֹלֵךְ אֶלָּא אַחַר

ו תוספות (לו: ד"ה אמר) וְהַמְבָרְכִי שָׁם (פ"ו סי' קיט). ז שם בְּמְבָרְכִי. ח רַבִּי יוֹנָה (כו. ד"ה ומזה) וְרַבִּי יְרוּחָם (נתיב טז ח"ה) בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְשׁוֹן (הלה פ"א מ"ה) (וְהָרַמְבַּ"ם) [וְהָרַמְבַּ"ן] (הלכות חלה כו:).

בַּאֵר הֵיטֵב

פַּת בְּפָנֵי עַצְמָן אֵינוֹ יוֹצֵא לְעוֹלָם מִתּוֹרַת פַּת: **יא** (כו) בְּמַיִם. וְהוּא הַדִּין הַנּוֹתְנִים חִתִּיכוֹת פַּת שְׁמִבְּשִׁין עַל הַגְּחָלִים בְּשָׂכָר וְקוֹרִין פָּענִי"ץ נְמִי דִּינָא הָכִי. שלה"ה (שער האותיות עמק ברכה ברכות הנהנין כלל ב אות ז). וְהֵיכִינוּ שֶׁאֵין בָּהֶם כַּזַּיִת בְּכָל אֶחָד וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף שְׁאַחֲרֵי זֶה: **יב** בְּיַיִן אָדֹם. שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁתַּנֶּה צוּרָתוֹ אֲבָל בְּלִבָּן הֲרֵי דִּינוֹ עַד שֶׁיִּתְלַבֵּן הַיַּיִן מֵחֲמַת הַפַּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף שְׁלְפָנֵי זֶה. וּלְעִנְיַן אִם חִיֵּב לְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן נִרְאֶה דְּאִזְלִינַן בָּתַר הָעִקָּר אִם הַיַּיִן עִקָּר וַאֲכִילַת הַפַּת בְּתוֹכוֹ לְמַפְּקֵ אֶת הַשִּׁתְיָה מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וּפוֹטֵר אֶת הַפַּת, וְאִם הַפַּת עִקָּר וְהַיַּיִן לְמַפְּקֵ לוֹ הָאֲכִילָה מְבָרֵךְ עַל הַפַּת וּפוֹטֵר אֶת הַיַּיִן, וְאִם שְׁתֵּיהֶן עִקָּרִים מְבָרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶם עַל הַפַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וְעַל הַיַּיִן בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. עוֹלַת תָּמִיד (סק"י), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן לי: **יג** (כמ) דְּנַהֲמָא. פֵּרוּשׁ כְּגוֹן שֶׁאָפָאוֹ בְּאִלְפַּס אֲפִלּוּ הָכִי לֹא הֲוֵי לֶחֶם, וְלֹא דְּמֵי לְמָה שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף י' דְּהָתָם הֲוֵי לֶחֶם מֵעִקָּרָא לָכֵן כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תֹּאַר לֶחֶם לֹא נָפֵיק מִתּוֹרַת לֶחֶם, וְעַיֵּן סָעִיף י"ד בְּהַגָּ"ה דְּמֵעֵט מִשְׁקֶה לֹא מִקְרֵי מַשְׁקֶה: (כט) בְּחַלָּה. פֵּרוּשׁ לְמַאן דְּאָמַר דְּחַיֵּב בְּחַלָּה, אֲבָל אַנַן קַיְמָא לַן דִּפְטוּרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּסֹלֶת לֹא מִנְכַּר עָלָיו תֹּאַר לֶחֶם, וְהַטַּעַם דְּכֵיוָן שֶׁהוּא פַּת בְּפָנֵי עַצְמוֹ וְאֵינוֹ מְחֻבָּר אֵינוֹ יוֹצֵא לְעוֹלָם מִתּוֹרַת לֶחֶם, (נד) וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דַּאֲפִלּוּ שָׂרָה הַפֵּרוּרִין בְּמַיִם כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִתְחַבְּרוּ יַחַד אֵינוֹ יוֹצֵא מִתּוֹרַת פַּת, וְדָוְקָא אִם שָׂרָה זְמַן מוּעָט, אֲבָל אִם שָׁהוּ הַפֵּרוּרִין בְּתוֹכָם עַד שֶׁנִּתְלַבְּנוּ הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה, מִבֹּאר בְּסָעִיף שֶׁאַחֲרָיו דְּמִבָּרֵךְ עֲלֵיהֶן תֹּאַר בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּבְרָכָה מֵעֵין שָׁלֹשׁ: **יא** (סא) דְּפֵרוּרִין שֶׁנּוֹתְנִין וְכוּ'. הֵיכִינוּ (נה) כְּשֶׁאֵין בָּהֶם כַּזַּיִת, דְּאִלּוּ יֵשׁ בָּהֶם כַּזַּיִת אֵין צָרִיךְ תֹּאַר לֶחֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם: (סב) בְּמַיִם. וְהַנּוֹתְנִים (נו) חֲתִיכַת פַּת שְׁמִבְּשִׁין עַל הַגְּחָלִים בְּשָׂכָר [שֶׁקּוֹרִין פָּענִי"ץ] וְאֵין בָּהֶם כַּזַּיִת וְהַשָּׂכָר נְמִי דִּינָא הָכִי דְּמִבָּרְכִין עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וְאִם נָתַן רַק מְעַט לֶחֶם דַּק דַּק לְתוֹךְ הַשָּׂכָר חַם כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן בּוֹ טַעַם וְלֹא בִּשְׁבִיל אֲכִילָה אֵינוֹ מְבָרֵךְ (נז) רַק שֶׁהַכֹּל עַל הַשָּׂכָר, דְּהוּא הָעִקָּר וְהַלֶּחֶם אֵין בּוֹ מַמָּשׁוּת וְדָבָר חָשׁוּב: (סג) אֲזַיל לֵיהּ וְכוּ'. וְאַף דִּמְבֹּאר בְּסוֹף סָעִיף הַקּוֹדֵם דְּפֵרוּרִין שֶׁאֵינָם מְבֻשָּׁל וְלֹא מְחֻבָּר אֲפִלּוּ אִם אֵין בָּהֶם תֹּאַר לֶחֶם מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא [וַאֲפִלּוּ הָיוּ שְׁרוּיִים בְּמַיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם], (נח) דָּוְקָא הָתָם שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה צוּרַת הַפַּת בְּעֶצֶם כְּלָל שֶׁנִּשְׁרָה בְּמַיִם רַק זְמַן מוּעָט, וּמַה שֶּׁלֹּא מִנְכַּר בּוֹ תֹּאַר לֶחֶם הוּא רַק מִפְּנֵי קַטְנוּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁנִּשְׁרָה הַרְבֵּה בְּמַיִם עַד שֶׁנִּתְלַבְּנוּ הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה, הוּא סִימָן שֶׁנִּפְסְדָה צוּרָתָהּ עַל יְדֵי הַשְׂרִיָּה וְאָבַד מִמֶּנָּה שֵׁם לֶחֶם: **יב** (סד) בְּיַיִן אָדֹם. דַּוְקָא אָדֹם וּמְשׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנִּתְאַדֵּם הַפַּת עַל יְדֵי הַיַּיִן אָבַד מִמֶּנָּה תֹּאַר לֶחֶם, (נט) אֲבָל אִם שָׂרָה פִּתּוֹ בְּיַיִן לָבָן בְּעֵינַיִן דַּוְקָא שֶׁיִּשְׁתַּנֶּה הַיַּיִן מִצּוּרָתוֹ עַל יְדֵי הַפַּת הַשָּׂרוּי בְּתוֹכוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י"א: (סה) אֶלָּא בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְאַפּוֹקֵי שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עָלֶיהָ הַמּוֹצִיא. וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַיַּיִן (ס) אִם שָׂרָה בְּשִׁבְיל אֲכִילַת הַפַּת וְהַיַּיִן בָּא רַק לְמַתֵּק הָאֲכִילָה נַעֲשָׂה הַיַּיִן טָפֵל וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ כִּי אִם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל הַפַּת, וְכֵן הַשּׂוֹרֶה פַּת כִּיסָנִין בְּיַיִן אוֹ בְּיַיִן שָׂרָף גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי, [וְכָל שֶׁכֵּן הַשּׂוֹרֶה פְּרוּסוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כַּזַּיִת אוֹ הַשּׂוֹרֶה פַּת בְּיַיִן לָבָן דְּמִבָּרֵךְ הַמּוֹצִיא אֲפִלּוּ עַל פְּרוּסוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם כַּזַּיִת וְכַנַּ"ל בְּוַדַּאי נַעֲשָׂה הַיַּיִן טָפֵל לְהַפַּת], א]אֲבָל אִם כַּוָּנָתוֹ גַּם בִּשְׁבִיל שְׁתִיַּת הַיַּיִן שָׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּיַחַד, (סו) נָכוֹן שֶׁיְּבָרֵךְ מִתְּחִלָּה עַל קְצָת יַיִן בִּפְנֵי עַצְמוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ בְּרָכָה עַל הַפַּת הַשָּׂרוּי, (סז) וְאִם כַּוָּנָתוֹ רַק בִּשְׁבִיל הַיַּיִן שֶׁבּוֹ וְהַפַּת בָּא רַק לְמַתֵּק הַשְּׁתִיָּה נַעֲשָׂה הַפַּת טָפֵל לַיַּיִן ב]וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ רַק בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְהִנֵּה לְפִי זֶה לְעִנְיַן שְׁתִיַּת קַאוָוי"ע הַנָּהוּג בֵּינֵינוּ שֶׁטּוֹבְלִין בּוֹ פַּת כִּיסָנִין וְשָׁם הֲלֹא כַּוָּנָתוֹ גַּם כֵּן בִּשְׁבִיל שְׁנֵיהֶם, נִרְאֶה גַּם כֵּן דְּנָנְתוֹ הוּא שֶׁקָּדֵם שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּת כִּיסָנִין יְבָרֵךְ עַל הַקַּאוָוי"ע שֶׁהַכֹּל וְיִשְׁתֶּה מֵעֵט, (סח) וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּבָרֵךְ מִתְּחִלָּה עַל הַפַּת כִּיסָנִין לִבְד בִּלֹא שְׁרִיָּה, וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ מִתְּחִלָּה עַל מְעַט צוּקְעֶר בְּרָכַת שֶׁהַכֹּל לְהוֹצִיא הַקַּאוָוי"ע [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק כד)]: (סו) שֶׁאֵין וְכוּ'. דְּאִם הָיָה בּוֹ כַּזַּיִת הֲלֹא מִבֹּאר לְעֵיל בְּסָעִיף י' דְּמִבָּרֵךְ הַמּוֹצִיא אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵבַד תֹּאַר לֶחֶם: **יג** (סז) שֶׁבִּלִּילָתוֹ עָבָה. הֵיכִינוּ לְאַחַר שֶׁצָּק הַמַּיִם לְתוֹךְ הַקֶּמַח לֹשׁ אוֹתָהּ עָב כְּמוֹ פַּת: (סח) אִם בִּשְׁלָהּ וְכוּ'. בְּשׁוּל בְּמַיִם, וְטִגּוּן בְּשֶׁמֶן: (סט) אֵין מְבָרֵךְ וְכוּ'. אֲפִלּוּ (פה) עַל פְּרוּסוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כַּזַּיִת, (פו) וְלֹא דְּמֵי לְמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף י' דְּהַבְּשׁוּל אֵין מְבַטֵּל אוֹתָם מִתּוֹרַת לֶחֶם, דְּהָתָם הֲוֵי לֶחֶם גָּמוּר מֵעִיקָּרָא שֶׁהָיָה אָפוּי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דִּלֹא נֶאֱפָה מֵעוֹלָם לְהָכִי הַבְּשׁוּל וְהַטִּגּוּן מְבַטֵּל מִתּוֹרַת לֶחֶם, (פו) וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ד בְּהַגָּ"ה דְּאִם נוֹתֵן בְּמַחֲבַת מְעַט שֶׁמֶן שֶׁלֹּא יִשְׁרַף הָעֲשָׂה לֹא מִיקְרֵי טִגּוּן בְּמַשְׁקֶה וְהֲוֵי אֲפִיָּה גְּמוּרָה: (ע) תּוֹרִיתָא דְּנַהֲמָא. וַאֲפִלּוּ (פז) אָכַל הַרְבֵּה וְקָבַע סְעוּדָתֵיהּ עֲלֵיהֶן הֲוֵי כְּמוֹ דַּיְסָא וּמְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת לְפָנֶיהָ וּמֵעֵין שָׁלֹשׁ לְאַחֲרֶיהָ: (עא) וַאֲפִלּוּ נִתְחַיְּבָה בְּחַלָּה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ (פח) הוּא בְּעִנְיַן שֶׁקָּרוּי לֶחֶם לְעִנְיַן חַלָּה, כְּגוֹן שֶׁבִּשְׁעַת לִישָׁה לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְבַשְּׁלוֹ אוֹ לְטַגְּנוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לד) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק כא) וְהַגְּרַ"ז (סי"ט) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (שלטי הגבורים ס"ק יט ע"י"ש): **יא** (נה) אֲחֲרוֹנִים: (ע) שָׁלָ"ה (שער האותיות עמק ברכה ברכות הנהנין כלל ב אות ז) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מא) מָאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק כב) עַיֵּן שָׁם בְּאֲרִיכוּת: **יב** (מב) ט"ז (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מד) אַף דְּכַוָּנַת אַבְרָהָם (שם) כָּתַב שְׁבָרַךְ עַל שְׁנֵיהֶם, לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן דְּכָל הַפּוֹסְקִים [הַתּוֹסָפוֹת (מא: ד"ה הלכתא) וְהָרַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה אמר) וְהָרֹא"ש (פ"ו סי' כה)] כָּתְבוּ סְתָמָא דְּיַיִן אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, מַשְׁמַע אִפְלּוּ אִם כַּוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל שְׁנֵיהֶם וּמִשּׁוּם דְּפַת בָּעֵי עִקָּר, [עַיֵּן לְעֵיל בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט"ו שֶׁמּוֹכֵחַ גַּם כֵּן הָכִי] וְעַיְּנִתִּי בְּאֵלִיָּה זוּטָא (ס"ק יז) [וּבַהַגָּהוֹת דִּבְרֵי עוֹלַת תָּמִיד (סק"י) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן כְּמָגֵן אַבְרָהָם] שֶׁכָּתַב עַל זֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא, וְשׁוּב מָצָאתִי עוֹד בְּמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רי"ב סָעִיף קָטָן ג' דְּמוּכָח בְּהָדְיָא שֶׁסּוֹבֵר דְּאַף אִם כַּוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל שְׁתִיַּת הַמַּשְׁקֶה אַף שֶׁהוּא רוֹצֶה גַּם כֵּן לֶאֱכֹל הַפַּת אָמְרִינַן דְּהַפַּת עִקָּר, וְכֵן סָתַם שָׁם הַגְּרַ"ז (ס"ב) דְּהַשּׂוֹרֶה פַּת כִּיסָנִין בְּיַיִן אוֹ בְּיַיִן שָׂרָף מְבָרֵךְ רַק בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וּבְוַדַּאי דִּבְרֵיהֶן נוֹטְעִים מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם, וְעַל כֵּן הִקְפַּדְתִּי רַק בְּנוֹתֵן לְכַתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִתְּחִלָּה: (מג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים וְעַיֵּן בְּסִימָן רי"ב (בכנ"א סק"ג): (מד) דַּהֲלֹא בְּוַדַּאי בְּרִכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת קוֹדֶמֶת לְשֶׁהַכֹּל [שָׁם]: **יג** (מה) אַלְיָה רַבָּה (ס"ק כה): (מה) אַחֲרוֹנִים: (מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מז) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר וְהַגְּרַ"ז (סט"ו): (מח) ט"ז (ס"ק טז) וְהַגְּרַ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּשִׁבְּחִים מַה שֶּׁנִּדְחַק הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ל"ב:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) בשו"ע הרב (סי' ריב סעיפים ב-ג) כתב שיברך בכהאי גוונא רק על הפת וא"צ לברך על היין, והובא כאן בשער הציון (ס"ק סא). וכתב שם (סעיפים ח-ט) שמ"מ טוב יותר להקדים לאכול מן הטפל קודם שאוכל מן העיקר כדי שיוכל לברך עליו ברכה הראויה לו, אא"כ העיקר חביב עליו לעולם שאז אין להקדימו לטפל. **ב)** ובשו"ע הרב (שם ס"ו) כתב: וטוב למנוע מלאכול פת למתק השתיה כי מי יוכל להבחין אם אוכלה למתק השתיה או למילוי כרס שאז צריך לברך עליה המוציא.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah